

POSTANOWIENIE

29 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.U. i J.C.

przeciwko Skarbowi Państwa - Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu

Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. i Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu

Lasy Państwowe Nadleśnictwo G., W.U.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej [...]

w K.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na skutek skargi kasacyjnej Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa

Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. i Państwowego Gospodarstwa Leśnego

Lasy Państwowe Nadleśnictwo G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z 13 marca 2025 r., III Ca 430/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwanego Skarb Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. i Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo G. kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. i Nadleśnictwo G. powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, będącą skutkiem naruszenia przepisów prawa materialnego regulujących bieg terminu zasiedzenia przez przyjęcie, że w okolicznościach sprawy do dnia 31 grudnia 1989 r. wobec powodów zachodził stan siły wyższej uniemożliwiający dochodzenie roszczeń (art. 121 pkt 4 w związku z art. 175 k.c.).

Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Problematyka stosowania art. 109 pkt 4 p.o.p.c., a po wejściu w życie kodeksu cywilnego – art. 121 pkt 4 k.c. – do biegu terminu zasiedzenia nieruchomości objętej przez Skarb Państwa w posiadanie w ramach wykonywania *imperium* w okresie poprzedzającym zmiany ustrojowe, do których doszło po 1989 r., była wielokrotnie analizowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Jeżeli do odzyskania od Skarbu Państwa nieruchomości przez byłego właściciela lub jego następców prawnych konieczne było wyeliminowanie z obrotu prawnego ostatecznej decyzji, na podstawie której następowało przejście nieruchomości na Skarb Państwa, lub stwierdzenie decyzją administracyjną, że nieruchomość nie podlegała działaniu aktu normatywnego przewidującego nacjonalizację *ex lege*, stan powodujący zawieszenie biegu terminu zasiedzenia na podstawie art. 121 pkt 4 k.c. i wcześniejszych odpowiedników tego przepisu istniał w zasadzie do dnia 31 sierpnia 1980 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień, w którym otworzyła się możliwość sądowej kontroli decyzji administracyjnych wskutek powstania sądownictwa administracyjnego; zastrzega się jednak konieczność analizy każdego przypadku, która może prowadzić do ustalenia, że stan zawieszenia biegu zasiedzenia ustał dopiero z początkiem przemian ustrojowych zapoczątkowanych wyborami parlamentarnymi w dniu 4 czerwca 1989 r. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2019 r., IV CSK 535/17, z dnia 26 października 2021 r., II CSKP 299/21 i z dnia 5 kwietnia 2024 r., II CSKP 747/22). Podłożem takiego ustalenia może być także przynależność osób, przeciwko którym biegło zasiedzenie, do grup społecznych lub etnicznych, których sytuacja w okresie powojennym uzasadniała racjonalne obawy co do konsekwencji dochodzenia roszczeń wydobywczych na drodze sądowej lub racjonalne przekonanie o nieskuteczności takich kroków (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2024 r., II CSKP 747/22), co odnoszone było w judykaturze m.in. do osób dotkniętych konsekwencjami akcji „Wiśła” (por. np. postanowienia z dnia 18 maja 2017 r., III CSK 221/16, z dnia 17 stycznia 2019 r., IV CSK 535/17, z dnia 26 października 2021 r., II CSKP 299/21 i z dnia 28 listopada 2024 r., II CSKP 2399/24).

Wywody wniosku nie przekonywały na tym tle, aby stanowisko wyrażone przez Sąd Okręgowy w kontekście wstrzymania biegu przedawnienia na podstawie

art. 121 pkt 4 k.c., w tym co do chwili zakończenia oddziaływania siły wyższej, było błędne, a tym bardziej wadliwe w stopniu elementarnym i widocznym już *prima vista*.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Paweł Grzegorzczak

(K.G.)

[a.ł]